specialit' venerabat᷑. Si nō oīa p̄missa dici breuitas sinat
p̄ponende sūt orōnes. illa p̄cipue q̄ saluatori nr̄o ihū xp̄o
dirigit᷑. Nullaten⁹ aut' minime si fieri possit morienti anīmi
carnales vxor. liberi vel diuicie ad memoriā reducant᷑
nisi inq̄ntū id exigit pacient' sp̄ualis sanitas. et dū alias
cōuenient' omitti nequit. // Non detur īfirmo nimia spes
corp̄alis salutis cōsequende. īgerat᷑ pocⁱ⁹ eidē p̄ma mo
nitio supius explicata. Sepe naq̄ p̄ vnā tale īanem et
falsā ꝯsolationē. et īcertā sanitatis corporee cōfidenciā
certā incurrit hō dāpnationē. Jnymo hortandus est
paciēs vt p̄ cōtricionē et ꝯfessionē aīe sanitatē p̄curet
q̄ et ad salutē corp̄is si sibi fuerit expediēs valē' poterit
et inde securior atq̄ quietior erit. Quia vero freq̄ueter
corp̄alis īfirmitas ex aīe languore ortū habet. papa per
expressā decretalē cuilibet medico corp̄is districte p̄cipit
ne cuiq̄ egroto corporeā cōferat medicinā. priusq̄ᵘᵃᵐ de
sp̄ualis medici cōfessoris. s. requisitione eū monuerit
Hīc expediens videret᷑ vt in quibuslibz pauperū hospita
libz vel domibz dei statuto firmaret᷑. ne quis ibidem
eger suscipi posset. qui non p̄mo īgressus die. ꝯfessionē
facerēt. vel ydoneo sacerdoti ad hoc p̄pīm deputato. parat⁹
cōfiteri se cōtinuo p̄staret. sicut in domo dei parisius
laudabiliter obseruatur ū Finit. Laus deo

Cum circa p̄p̄am vitā multi sūt negligētes et alij
mortē naturalē p̄uenīāt p̄uersa. alij mortē mo
riendi ignorātes dāpnent᷑ p̄petue et p̄serti cū
mala mors vltimū sit malorꝫ huiꝰ vite. qd' tāto
cauendū est sollicitiꝰ. q̄nto eterne miserie tradē p̄t infeliciꝰ
ideo hic tria sūt p̄ncipalit' notāda tanq̄ dispositorū moriēd.
P̄mo q̄ mortē p̄cedāt. Scd'o q̄ ꝯcomitent᷑. Tercio de sequētibz
¶ De p̄mo notādū q̄ circa mortē hoīs vel stati post fiet sup̄
eo iudiciū p̄ticulaē vt videat hō se p̄ticulari' iudicii' salua
tū si ꝯtritus ē vel iuste dāpnādū si in p̄ctīs morit᷑. Vn̄ dicit
Innoc. li. iii. de miseria ꝯdicionis huāne. q̄ tā bonꝰ q̄ᵘᵃᵐ malus
anq̄ aīa egrediat᷑ de corp̄e videt xp̄m ī cruce positū. mali

ad ꝯfusionē vt erubescat se nō eē redēptū sua culpa sag
uine xpi .x. fructū redēptionis nō hr̄e. Et b. augꝰ viij. libᵒ de
trinitate dicit Credi⁹ ꝙ cū carnis vinculo aīa nr̄a fuit ab
soluta. si bene et recte corā deo vixi⁹. mox ī occursū nr̄m
anglōꝝ occurret chorus omīn scōꝝ agmīa in nr̄os miscē
buntꝰ amplex⁹ et ad adorandū verū iudicē pducent
Est āt mors scḋm augꝰ xiij de ci dei pūatio vite totalis vl
ꝑcialis. Cū āt sit quīmplex vita erit ꝑ ꝯsequēs mors qn
tuplex. Et quīqꝫ q̄ viuūt pn̄t et mori viꝫ corpus aīa in hoc
mūdo. aīa ī alio mūdo. sensus extiores cū sensibꝫ īt̄iorbꝫ
qui dicūtꝰ sensualitas et sensus ītellcūs q̄ sūt memoria
ītellcūs et volūtas. Corpis vita ē aīa. aīe tpalis vita ē
caritas siue ppe grā. sensualitatꝭ vita ē mūdus id est oīa
delcābilia quęqꝫ sensuū honor diuicię. Intiōris sensualitatꝭ
.x. spūs vita hec ē sc̄e entitas sūma quo ad mēoriā. vitas
quo ad ītellcm̄. et sūma bonitas que ad affcm̄ seu volū
tatē. Pma gᵒ mors corpis ē pūatio aīe et hec est pena
originalis pcti. Gen̄ .ij. Quamqꝫ die cōmederitis ex co et c.
Scḋa ē mors aīe tpalis qn̄ grā pūatꝰ aīa ad tps. De qua
ia .i. Pctm̄ cū ꝯsūmatū fuit gn̄at mortē. 3ᵃ mors ē aīe
ppetualiꝰ qn̄ de⁹ separatur ppetuo ab aīa vt ī īferno. De
qua apoc̄ .ij. Btūs qui hꝫ ptē in resur. pma. ꝙ ī hijs nō hꝫ
mors 2ᵃ ptātē. Pma mors ē mala 2ᵃ peyor 3ᵃ pessīa
Quarta mors ē sensualitatꝭ. q̄ mūdi delcābilibꝫ se hic q̄s
discrete pūat. hec mors ē bona. Ad hāc nos hortatꝰ ap̄
ad colo .iij. Mortificate mēbra vrā q̄ sūt sup trā. Quīta
mors est spūs .x. supior virīū qua aīa funditꝰ pūatꝰ viribꝫ
delcābilibꝫ carnis et soli deo viuit. De qua ad gal .ij. Viuo
ego iā nō ego. et c. Et btī mortui qui in dn̄o moriūtꝰ apoc̄ xiiij
De pma morte q̄ solū ē ad ppositū dicit btūs augꝰ ꝙ a iuuen
tute īcipit mors corpis. Cui eciā ꝯsonat sc̄ptura sapie. v. Nos
nati cōtinuo desiuim⁹ eē. Iuo eracli⁹ dixit ꝙ corpa nostra
fluūt more fluuioꝝ. In hoīe eciā scḋm medicos duo sūt pncipa
lia vite. calor nālis qui ē velut lignū accensus. et radicale
humidū velut oleū in lāpade. quo humido ꝯsūpto vita ex

tingunt. Sz quer unde causetur mors Re[spondet] sic doc[tor] ex pecco pmordi
pntu et ex pecco origiali. Adā enī potuit nō mori, qa infusū
sibi habuit gratuitate donū supnāle qd' vocabat' originalis
iusticia qd' etiā herēdes sui habuisset quo mediante ex oīa
hoī obediebāt. intus oēs sensus vōni rc obtpabāt. Sensus
corpis quatuor elemēta ī nullo exicialit' discordabāt. nec p
osequēs ibi mors ēē potuit. fructu ligni vite pseruāte. Sur
sū deus amicus hoīs a cūctis malis pseruabat. a dextris an
geli boni velut socii astabāt. a sinistris mali ī nullis nocē
potuerūt. Sz qn hō igratus deo peccabat. iuste ds donū origi
nalis iusticie abstulit. quo ablato hō mortē incurrit. qd ds illud
pdixāt gen. ij. In quocūq dei comedit' ex eo morte morieris
s' morte mortalis pcti. et morieris morte corpis. Ad mortē igit'
hoīs oēs fere dei creature hodie in vnū iurasse videntr
velut dei fideles ministri. Primo ītra corpus mixtōr elemēta contriāt'
et tandē corpus necāt. Sursū celorū īfluētia multas letales cau
sat īfirmitates. Intra passiōes aīe īordinate īsurgūt. vt ira
tristicia gaudiū timor et amor effrenis et silia q morbos īdu
cūt mortales. Extra plerūq aer īficit hoīes aqua demergit rc
Recitat īsup augus xxj de ci. dei. octo gnā penarū que ī legibz
ēē asserit etiā tulius q sūt dāpnū. vincula vbera. talio. igno
minia. exiliū. seruitus. et mors. q septē ad octauū oēs festinā
da vicāt. Sūt itēa quatuor gradissiē mort' voragines de quibz
scriptura asserit viz īfectio pestifera. strages bellica. famis ge
neralitas et bestiarū crudelitas. A dextris plerūq boni an
gli necāt. A sinistris nō nūqā mali. q singula sūt vasa et porte
mortis. Que adūsa oīa ds velut amātissimus pr ordināit. vt
nos rebelles filij ad eū solū refugiū hēamus. et sp vigilemus
et pati simus hūilit' ad eū recipiēdū cū venit et pulsauit
scdm illud mt xxiiij. Vigilate itaq qr nescit' rc. ¶ Dices hic
cū originale pcctm dimissū sit ī baptismo cur nos et penalita
tes innatēs ad mortē q sūt pene originalis pcti non cessant
sicut culpa cessat. Re Augus li. iij de ci. de. c. ij. qr illa mala sūt
ad vtutū exerciciū. vn dicit Nūc vero maiori et mirabiliori
grā saluatoris in vsus iusticie pena pcti suersa est. ex quo

patet q plus meri possumus iam q innocentia. Quo ro
sam nos preparare debeamus ad mortem est aduertendum q
illud valde necessarium esset. quia etiam interdum perfecti viri circa fi
nem vite lapsi sunt et perierunt. Unde b. augustinus de predestinatione
sanctorum sic dicit. Nouimus nonnunquam quosdam volentes et nec vite
fidem accipere adipisci. quosdam autem nolentes consequi cum in eis
diuina gratia ut velint mutauerit voluntatem. Nouimus etiam ali
quos perfectos ex labore multorum prolapsos in ultimo vite sue
perisse. alios vero ab ineunte etate sua in omni scelere et
dampnabilitate usque ad decrepitam etatem perdurasse. et repen
te celitus inspirata salute raptos esse ad requiem regni celorum.
Quis sapiens et intelliget hec aut quis ydoneus erit hoc in
et dicendo rationem dicamus cum dauid. Iustus dominus in omnibus viis
suis etc. Dicamus etiam cum beato paulo. O altitudo diuitiarum etc. hec augustinus.
Quomodo autem accidat perfectos ruere dicit cassianus in collatione theodori.
Non credendum est inquit quemquam deuotum subito ruina lapsum.
domus enim nunquam subitanee corruit. sed aut antiquo vicio fun
damenti aut inhabitantium desidia. Primo enim mentem minutissi
ma passionum stillicidia neglecta tectum violant. deinde multi
plicata tigna corrumpunt virtutum. post largissimi ymbres pas
sionum. tempore hyemali temptationis dyabolice. mentem ymo deum
expellunt de habitatione virtutum. ut sic minima negligendo paulatim
defluamus. Nec tamen propter illa cessandum est a bonis. vel in peccatis
oneratis ab operibus bonis. Unde dicit scotus. Ista opera que quis facit
in gratia existens quibus adhuc correspondet magnus gradus glorie dum
sunt mortificata non possunt promereri primam gratiam. alioquin qui recadisset
a multis meritis eam meruisset ut resurgeret ab illo lapsu per
primam gratiam sibi propter ista merita conferendam. Nec tamen credo dicit
inter q merita mortificata omnino nichil faciunt in accep
tione diuina ad primam gratiam dandam huic lapso. quia si secundum
strictam iusticiam iste inimicus dei non sit dignus de propinquo ad
aliquam gratiam. tamen precellens iusticia dei propter precedentia merita
licet mortificata citius dat gratiam ad resurgendum. Et istud

debet allicere quelibz ad semper memorie agendu[m] p[ro] viribz
q[ui]a sive mansurus sit sine lapsus no[n] erunt ista totalit[er] i[n] ob
limone cora[m] deo. Hec Gro. Exemplu[m] de origene habe[tur]
Cui concordat dictu[m] s[ancti] tho[me] p[ri]ma 2e q. ultima ubi querit an aliquis
possit mereri sibi ip[s]i reparatione[m] post lapsu[m] futuru[m]. Et r[espo]ndet
q[uod] nec merito condigno q[ui]a qu[ando] peccat i[m]mocio dei sit et p[er]dit
merita precede[n]tia et gra[ti]a[m] q[ui]a ezech[iel] d[icit]. Si auerterit se iustus
a iusticia [et]c. nec merito cogrui eode[m] mo[do] quo devotus me
retur iterdu[m] peccori p[ri]ma[m] gra[tia]m. ubi i[n] merente[m] p[ecca]tum no[n]
obstat licet obstet in pec[ca]tore. I[n] p[ro]posito a[utem] ia[m] p[ecca]tum resistit
Nullo mo[do] g[itur] aliq[ui]s p[otes]t sibi mereri reparatione[m] post lapsu[m]. p[otes]t
t[ame]n hoc q[ui]s impetrare p[er] orone[m] non tamen ita q[uod] oro iusticie i[n]
nitat[ur] p[er] modu[m] meriti. s[ed] solu[m] p[er] modu[m] m[isericordi]e. Unde et ipse
ide[m] doctor frequent[er] legit[ur] flevisse qu[ando] in xl[m]a ca[n]tabat[ur] ille
v[er]sus i[n] an[tiphona] media vita. amare morti ne tradas nos. ¶ nota bene
Circa a[utem] ad morte[m] sanus existens se p[re]parare debeat circa hoc
quinq[ue] su[n]t habenda viz mortis frequens meditacio. devota
p[ro] sui salute deprecacio. vera de peccatis contricio. t[em]p[or]aliu[m] suorum
debita disposicio. et passionu[m] paciens tolleratio. Primo
eni[m] d[icitu]r q[uod] q[ui]s frequent[er] morte[m] p[re]meditari cu[m] suis circu[m]stancijs
puta quo[modo] corpus q[uo]d nunc superbia vestiu[m] ornat[ur] gula diste[n]
di[tur] et i[n]quinatur luxuria in valde opposita mutabit[ur]. Co
gitanda su[n]t ecia[m] tormenta i[n]ferni et i[n]certitudinis mortis
hora. Hec eni[m] meditacio qu[ando] foret i[n]tensa. p[ri]mo efficacissi
mu[m] remediu[m] esset con[tra] pec[ca]ta vn[de] ec[clesiastic]us vij. In o[mn]ibz opibz tuis
etc. iuxta apost[olum] i[n] capite ieiunij d[icitur] penitentibz. Memento q[ui]a cinis
es [et]c. Valet ecia[m] hec meditacio ad ardua v[ir]tutu[m] op[er]a aggre
dienda vn[de] ec[clesiast]es vij. Melius e[st] ire ad do[mum] luctus [et]c. In illa eni[m] [et]c.
Valet 3o ad facilit[er] [con]te[m]pnendu[m] mu[n]di gaudia. Un[de] di[cit] Jhero[nimus]
Si q[ui]s memoratur vite ultima vtiq[ue] facile respuit cuncta que
su[n]t in t[er]ra. ¶ Secundo disponit ad moriendu[m] bene vera
cordis contricio. de q[ua] habes late i[n] n[ost]ro precepto[rio]. ¶ Tercio
devota p[ro] sua salute deprecacio. Na[m] quilibz ho[mo] du[m] sanus e[st]

amicos sibi de celo debet face. q in tremēda mortis
hora qn oēs carnales amici eū iuuaē nequeūt vt nolūt
sibi assistē. Judex x xp̄s nūc venerādus ē et ī eo ɔfiden
dū qr fē nr̄. Similiter mr̄ eius regina mīe colēda ē. Micha
el qui pn̄ceps ē eme et aīas inigrādas habet suscipe
Angelus nobis deputatus. Apls a nobis elcūs. et scs
aliquis p̄uilegiatus vt btā katherina nicolaus et ɔsites
nūc reuerendi sūt obsequiis vt iuuaē dignent nos ī
extremis. ¶ Quarto disponit tpaliū suoꝝ debita dispo
sitio. Vn̄ ysaias p̄pha ait ezechie morituro. Dispone do
mui tue. Ubi p̄uideat qs qr nō ī discrete con̄ augus vba
ditet eccias et depaupet filios s; curā hēat eciā p̄pinquoꝝ
Puideat insup aīe sue elīas ordinādo. nec amicas hic bn̄
viuētibz epulis. aīa misera egeat ī igne purgatoīs. Tes
tamētū faciat ī quo p̄uideat ne guerre sequant ipo defūc
to. Videat vt satisfaciat hiis quibz tenet debita restituat
restituenda. et viuus det elīas q̄ valde meliores sūt elemo
sine post mortē datis. ¶ Quinto disponit passionū et
tribulationū debita toleratio et veteris vite emendatio. de
quibz et infra statim patebit

Secundo p̄n̄r dicē in ē de hiis q̄ mortē ɔcomitant
vbi quilibz attendē dz vt bene se hēat in septē
q̄ ponit similiter. b. augꝰ libro de visitacōe īfir
moꝝ quē sc̄psit ad nepotē suū moriturū. Opz em vt qs
nō se bene hēat p̄mo ī timēdo vel affectādo. 2º in eccliasticis
sacris sumēdo. 3º de sclāribz rebz se exuendo. q̄rto circa
fidē spē et caritatē se actuando. 5to īfirmitatē vt con
gruit sustinēdo. 6to in bono sibi assistente sibi pro viribz
ꝑcurādo. septīo ī fine deuota orōne tuendo. ¶ Pmū vt
qs se bn̄ hēat ī timēdo mortē vel affectādo. vn̄ augꝰ vbi
p̄us. Anīe recessurus a nobis te etemī ɔpellit dies vltīa
esto fidelis. Ubi nondū qr p̄utē vitā nullus p̄nsire p̄t sine
doloꝝ et tribulationū expiencia siue sit bonus siue malus
Hoc p̄bat. b. augꝰ xxi. de ci. dei. c. xiii. vbi dicit tota mortaliū
vita pena ē qr tota tēptao est sicut sacre lrē sonāt vbi sc̄ptū

ē sup Job vij. Nūquid nō teptacio vel vt alia lrā h3 milicia ē
vita huāna sup trā. Et ecci xl. Graue iugū sup filios adā
a die exitꝰ e ventre mrīs eoꝝ vsq3 in diem sepulture .i.
ī matrē om̄. Iussisti eciā dicit b. augꝰ. li. ꝯfessionū deo lo
quēs vt pena sit sibi oīs aīa īordinatꝰ. qꝛ hec pena essen
cialit͛ cōmitatᶻ pctīn. Ex p̄dcīs elicīūtᶻ tria documēta. Pͥm
ꝙ sicut oēs ex ade pctō hēmꝰ ꝙ morimᶻ. sic eciā certitudia
lit͛ ꝙ pati nos opꝫ et añ mortē affligi. Vn̄ ecci xl. Occupa°
magna creata est oībꝫ hoībꝫ et graue iugū sup filios adā
A die exitus ꝛc̄ vt͛s. Scdꝫ ē ꝙ licet oēs filij adā dolorībꝫ mi
serijs subiaceāt. hijs tn̄ diu͛smode p̄miūtᶻ hoīes. Patꝫ qꝛ
quidā sustinēt necc͛io. quidā volūtarie. quidā īuolūtarie
Inuolūtarie āt et cū murmure sustinētes demerentᶻ et mi
serrimi sūt. vt̄ anthiocho turpit͛ de ciuitate fugato. turpiꝰ a
deo pcusso et pessime mortuo. machab͛ ix. Necc͛io vō tribu
lacionē hn̄tes si paciūtᶻ put opꝫ de necītate faciūt v͛tutē et
diminiūt purgat͛. de nūo eoꝝ effecti de quibꝫ dr̄ compelle
itrāē ad cenā scꝫ. luce xiiij. Volūtarie vō penosa opa in pria
assumētes multū augēt meritū. sicut dauid q̄ dicit ī ps°. pba
me dn̄e et tepta me ꝛc̄. Scdꝫ q̄lit͛ aliq̄ tolerāt penalitates hꝰ
vite put opꝫ. Re ꝙ illi qui oēs tribulacoēs hꝰ tpīs occurrētes
iputāt pctīs suis. et eas pnas estimāt respcū penaliū dolorū
q̄ pctā eoꝝ meruerūt. qui credūt ꝙ oībꝫ talibꝫ velut pijssimꝰ
pr̄ v͛r̄ ds flagellat vt purgemᶻ vel alte feliciteniᶻ. et q̄ grās
eidē agit ꝙ hic et nō in futuro punit. Terciū documētū ē ꝙ
valde meritoriū ē imitari xp̄m. penosa opa volūtarie susci
piendo. puta paupˀtatē obiaꝫ castitatē ieiuniū aspitatē vestiū
et silīa p pctīs ꝓprijs vel alienis p merito incremento et edo
macione carnis. Hec eñi causa ē qua īnocētissimi viri p̄fa
ta volūtarie assūpserūt. cuiꝰ p̄mū exlū fuit xp̄s pfectissiꝰ
q̄ in paupˀtate vixit. nocte sepe ī monte dormiuit. et alia du
ra passus ē vt euāte testantᶻ. Itē sūt quidā q̄ male timent
mortē et male desiderāt supuiue͂. viꝫ q̄ bona corpis vel rerū
vel honores plusq̄ᵐ diuina dona diligūt. vel q̄ nō credūt vitā
aliā post istā. vel qui credūt s; despant se saluari in alia vita
Nā mors talibꝫ occurrit vt pnans triplici bono sicut eciā facit

Primo priuat bonis nature ut pulchritudine fortitudine sanitate
agilitate ac omnibus oblectamentis que per sensum que hic habere consue
uerunt. Secundo spoliat omnibus bonis diuiciis amicis et societa
tibus. 3o honoribus dignitatibus prelaturis et presidenciis. Qui
igitur timet plus mortem propter ablacionem talium et oraret
et appeteret propter prefata plus viuere diuinis gratiis peccare
posset. Signum enim esset quod perpetue si posset in talibus vellet
viuere deliciis et signum esset dampnandi hominis. Dictum est autem
notanter quod bona corporis plus quam diuina diligunt vel plus
quam vitam pro deo quidam timere possunt sub vno respectu et bona intencione
videlicet ut satisfaciat pro peccatis ut mereantur. Hec enim vita licet plena
sit miseriis est tamen fecunda meritis eterni gaudii et indulgencie
pro peccatis. Sed mors talem vitam et tempus adimit ut post mortem
nichil horum haberi possit. Quomodo eciam desiderare possit mortem
postea videbitur in quinto membro ubi dicetur de conformitate nostre
voluntatis ad diuinam. ¶ Secundum preparatorium ad mortem est ut bene quis
se habeat in ecclesiasticis sacramentis sumendis. ut conteratur confiteatur
satisfaciat eucaristiam sumat et inungatur. Primo igitur quantum circa
sacramentum penitencie conterendo confitendo et satisfaciendo pro posse suo
Unde b. augustinus li. de visitacione infirmorum ad nepotem suum dicit
Nota Apponendus est lapis vnus in cuius edificio non auditur strepitus
aut malleus. Hic preferendus est strepitus hic adiciendus est
lapidi malleus hic conterendum est totum lapidis quadranguli super
vacaneum. Strepitus sit peccatorum tuorum recordacio super quibus
perstrepat aurem sacerdotis humillima tua confessio. Malleus sit
prima cordis plus quam pectoris percussio. Et subdit. Nam humanum
est peccare, xpianum est a peccato desistere, dyabolicum est perseuerare
De satisfactione moriturus videat si quem habet amicum qui penitenciam
a sacerdote notificatam pro morituro facere velit quod tunc valebit
vel elemosinis satisfaciat. vel proponat si potest alias satisfacere
Unde augustinus ibidem Si quod in elemosinas distribuas forsitan deest quod
distribuas. Sed habes quod distribuas. Da te ipsum deo et ha
bebis deum. Quomodo te dabis deo? Dispone domui tue quia
morieris tu et non viues. Nam secundum psalmistam. Sacrificium deo spiritus

ↄtribulatus &c. Scd'o sacr'm eucaristie deuote sumēdū est
Vn̄ aug9 ibidē. In viā vniuse carnis nepos amantissīe
ingredi festinas quo visurus es pntes tuos p̄riarchas scōs
etiā sūmā btitudinis. Ne g° deficias in via subsidiū grande
viaticū ncāriū est. Nam quo vadis? Ad vitā. Per quā viā?
Audi dnm̄ dicentē. Ego sū via vitas et vita. Non potes
errar̄e. xp̄s via ē tu viator xp̄m viaticū porta cōducet te ad
seipm̄ via vitas et vita. Tercio sacr'm extreme vnctiōis
nō est p̄tmittendū. Vn̄ ibidē. b. aug9. Nec p̄tmittendū ē
illud apl̄i iacobi p̄ceptū. Infirmat' quis ī vob' īducat p̄r &c.
Ergo sic roges p te et de te fieri sicut dixit apl̄us Jacobus
ymo p aplm̄ suū dn̄s. ¶ Terciū p̄patoriū mortis ē con
dendo testamētū. et puidendo vt ī fine p̄cedent' s'monib'
tactū ē. et a sclārib' negocijs se seq̄strando. Et inspiciant'
ymagīes alique scōꝝ potissime crucifixi. Vn̄ aug9 vbi p̄us
Sūt quedā exteriora signa pigtant' etiā fidei aliqn̄ etiam
excitatoria et q̄ quandā ↄpunctionē penetrabilib' suis īge
rentia. q̄ et xp̄ianitat' religio vult obseruari. et amicoꝝ
ad īfirmos ↄuemētū deuocio gaudet adimpleri. ¶ Qrtū
p̄patoriū est fidei spei et caritatis actitacio qa istis maxīe
mereri possum9. et eoꝝ actus nō exigūt corp'is exerciciū
exterius. Pmo fides ↄstātissīe cū suis articlis ē meditanda
q2 hac sublata despat q's et caritatē pdit. Vn̄ huic funda
mēto dya'l9 morituris plus īsidiatur. quo cōn ī quibusdā
ordinib' vt ī ordiē nr̄o ↄsuetū ē tabulā pulsari p agonizāte
vt oēs frēs alte dicāt simbolū aploꝝ. Vn̄ p̄ma petri vi. c. dī
frēs vigilate q2 adu'sari9 vr̄ dya'l9 &c. In hui9 tencionē mo
rituro incendit' candela sicut et baptizando. Ideo dicit aug9
vbi p̄us. fidelis esto. sine fide eni nō potes placē deo. Cla
āt fidei articli tūc plus sūt habendi subdit dicēs. Sūt de
deo multa credenda ad salutē aīe ncāria. Mirabile ergo
illud de trinitat' vnitate de vnitat' deifica trinitate sacrm̄
mag' ē credendū q̄ exponendū. Et finālit' subdit q quia
diuinitatē capt' ītellcūs nr̄i īfirmitatē ītueri non possum9
ad xp̄m hoiē3 sane aīe ↄuertēdo debem9. exēplo ezechie

q̄ ɔuertit faciē suā ad pietē moriturꝰ. Xp̄s ei pariês ē
ꝑ quē deū vidē possumꝰ. De spe subdit augꝰ ibidē. Ad
huc g° parietē nr̄m mediatorē ɔuerte faciē tuā fami
liariꝰ. qd tuū est aggredē securiꝰ. Scit ɔpati tuis īfirmi
tatibꝫ qui factus est tue īfirmitatꝭ ꝑticipando ɔsorꝰ
q̄ exaltatus ē sup̱ celos hō deꝰ. Ex diuīitate sua ꝓcessit
saluatio. et ex huānitate redēpcio. vtrūqꝫ tn̄ ex vtroqꝫ
Iocundiꝰ loquar ad meū ihm̄ q̄ᵃ ad aliquē scōꝝ spirituū. plꝰ
dꝫ m̄ xp̄s q̄ᵃ quilibꝫ celestiū spirituū. Ad tu es fieri digna
tus ē deꝰ. nō factus ē qd ē angl's. Sꝫ q̄s o bone ihu a
mīa tua desperet. Audacter ꝓnūcio qm̄ cumulanꝰ de
lictū est a te desparo. q̄ᵃ qualiscuqꝫ huāne fragilitatꝭ of
fensio. De caritate dicit ibidē. forsitan domū nō habes
Dispone tibi. Qualis erit illa dispositio. Dilige deū et
diliget te ds. Sꝫ dicis. Diligo deū. Vtinā sit in re qd ꝓmi
sisti sermone. Dilcōnis dei ꝓbatio mādatoꝝ īpīꝰ ē ɔple
cio. Opm suoꝝ volūtaria ɔplecio amaē qd amat ds. am
plecti qd facit ds. Si igr̄ deū diligꝭ qd facit deus diligꝭ
Et si qd facit ds diligꝭ disciplinā dei flagellantē te diligꝭ
Quē eīn ds diligit corripit et q̄ᵃ pr̄ in filio ɔplacet sibi. Au
di apl'm Virtꝰ in īfirmitate ꝑficit. ¶ Cuntū ꝑpatoriu
ē īfirmitatē vt ɔgrue tollerae. Vnde augꝰ ibidē. Si deū
b͞ro diligꝭ qd facit ds diligꝭ. Et post pauca dicit. flagellū dei
sustines. tussi laboras. pulmone deficis. abū stōchꝰ respuit
tisi decoqris. vinū fastidis. dissenteria sauciaris. ī vltō
morboꝝ gene afficeris. Sꝫ et hec si oculū habes dei dona
sūt. Dilige arguentē nō in furore nō in ira. sed in una
Aperi pulsanti deuotus esto vocāti. ipē iudex ē. nec vult
te dāpnari. flagellat in te mordit qd in eū deliquisti
ꝑtinaciter. Sūm itaqꝫ ꝙ laudabiliꝰ q̄s p̄t morte petē ɔdicio
nalr̄ sꝫ si deo placet. et specialr̄ qn̄ q̄s hꝫ sig̃ mortꝭ. Tūc
eīn quilibꝫ dꝫ ɔformaē volūtatē suā diuine volūtati. Vn̄ in
legenda bt̄i augꝰ legr̄ ꝙ laudabat plurimū illos quibꝫ
morīendi desideriū īerat. narrās exl'ū de btō ambrosio
qui ī extremis positꝰ rogatꝰ ꝑ clerū comite ytalie hoc ꝓu

rante vt ꝑ longiori vita oraret. Rn̄ dit amb'. Nō sic vixi vt
me pudeat īter vos viuē. nec mori timeo qm̄ bonū hēmꝰ
dn̄m. Id rn̄sū btūs augꝰ mirabilit' extollebat. Sed quare
desiderāt scī viri mortē. Ex tribꝫ de causis. Pmo qr dei volū
tatē ee videt. Scdo qr mors vbi spatur scōꝝ maxiā dona
cōfert et a maxis malis eruit et in optīs ꝯfirmat vt am
pliꝰ qs peccare neqat. vn̄ ad philipp. i. Mi viuē xps est et
mori lucrū. Et put elicit' ex vbis augꝰ' vbi sup. Mors sciꝝ
bonoꝝ nichil aliud ē qȝ exitus de carcere. finis exilij. laboris
ꝯsūmatio. ad portū applicatio. pegrinatōis finitio. oneris
grauissimi depositio. de furioso equo descensio. de domo rui
nosa liberatio. omīū egritudinū termīatio. omīū periculorū
euasio. omīū viculoꝝ disruptio. debite nature solutio. re
ditꝰ in patriā. īgressus in gloriā. O īquit augꝰ vbi s̄ qr
iocūdo pectore qm̄ leto corde visitatōnē diuinā debemꝰ
ꝑoptāe. viriliter debes gaudē qr iuxta ē vocatio diuina. de
bes ei totis viribꝫ adesse letus. Eya si epatū vel honorē
aliū aut sanitatē īfirmis optabilē tibi ꝯcessisset ds. none
cū gaudio illud donū susciperes? Certe maiori exultatione
affectuosiori volūtate cū grāꝝactione hāc dei aduisione
debes tibi anime habē qr et hoc vltimū donū dei ē. Tercio
desiderāt scī mortē qr ꝑ pctīs valde satisfacit. Quō āt hoc
fiat nondū qr differt mori et hrē dolorē vel tristicia mortis
qr stat cōē mori sine dolore et tristicia vt de s. iohē euāta
et. b. v. ptꝫ. vn̄ qn̄ dicūt doctores qr mors satisfaciat ītelligi
de pena mortis. ¶ Nondū est qr ꝯtingit quatuor mori ī grā
Pmo nāliter cū dolore et horrore puiꝰ et de tali frequet
ē maxiā pena et vltimū teribilissimū ex iij. ethic. Et si
sit accepta volūtarie a morituro qm̄ qs putat dei volūtatē
iam adesse scd̄m Gco sup xx. dis iiij. dele pt oē pcm̄ veiale
et magnā penā ꝑ venialibꝫ et mortalibꝫ. Pt īquit Gco. vn̄ Notā bn̄
credi qr mors volūtarie accepta sit pena sufficiēs ꝑ pena
purgatorij pctī venialis. et forte ꝑ magna pte pene debite
ꝑ mortalibꝫ dimissis. Nec obstat qr ē pena necarie qr alias pt
necariū volūtarie acceptare. Hec ille. Itē eadē rōne tenē'm

ē de morte violenta. Scd̃o morit᷑ quis violēter et iuste
vt fur latro et siles ꝑ iudiciū. Et de tali morte dicit scūs
tho. si aliq̃s mortē illatā sustineat etiā si pro aliis cri
minibꝫ sit illata valet ad diminutionē pene. et ad libe
rationē a tota pena s̄m q̈ntitatē culpe et pn̄e et stri
tionis. Exemplū de latrone dicente digna factis reci
pimus lu. xxiii. 3o morit᷑ q̃s inocēter et iuste. sed cū
euadē nequit mortē eligit leviorē ꝓpt᷑ ꝓpriū comodū
vt de seneca dicit Ihero9 q̃ opcione mortis data elegit
vtraqꝫ vena apta in balneo mori. Talis mētur pacient᷑
moriendo si est in gr̃a. tn̄ minus q̈ in casu mereret᷑ si
durius mortuus eēt vn̄ seneca nō est aureola martiry
dotatus. sꝫ btūs petrus q̃ ꝓpt᷑ honorē elegit crucifigi alit᷑
q̈ xp̄s. 4o morit᷑ q̃s violent᷑ inocēter et iuste et tn̄
nō ē i causa fidei et similiū. Hāc si q̃s accipit pro pctīs
suis multū sibi satisfacit scd̃ꝫ qd᷑ magis vel minus coterit᷑
vt s̄pius dixit. tho. 4to q̃s morit᷑ inocēter et iuste ꝓ fide
vel v̄tute castitatis vt agnes. vel ꝓ v̄itate p̄dicata vt
iohēs et hic m̄rtiriū est et totā penā abolet. VI Sextū
ꝑparatoriū mortis ē boni assistentis procuratio. Debet eīm
quilibꝫ ꝓ virībꝫ laborare vt ī illa extrema hora fidelem
amicū hēat qui scd̃m p̄fata moriturū exhortet᷑. Erit
aūt eiusdē assistentis triplex officiū vꝫ vt amset ifirmū
ꝑ exhortacoēs īt᷑ogacoēs obseruacoēs vt tradit v̄nalis
iohēs gerson cācellarius ꝑisiensis. sicut hētur sup̄ in trac
tatulo eiusdē de scīa mortis. VII Septimū ꝑparatoriū ē
devota ꝑ ifirmū specialit᷑ in fine or̄o que sit xp̄i ex lo
magna cotricione et durās in fine ꝯsumacōe. Inuocet
ifirmus anglos scōs michaelē. ꝓpriū anglm̄ vt eū asso
ciēt. et aplm̄ ac alios scōs quos honoratus ē oret. vt cont᷑
hostes eū tueant᷑. Reginā quoqꝫ mīe iuocet cōfidenter
xp̄m etiā ꝯfidētissīe. Si ips breue ē ꝓponat᷑ or̄o ad salua
torē. Vn̄ aug9 vbi s̄. Hiis expletis or̄o tibi est nccaria
Ergo deū alloquē. et si serius egeris de ipo securus ita

affare. Deus meus deus meus anima mea et refugiu͞m meu͞
te desidero ad te ↄfugio. ad te venire festino. Ne des
picias me sub tremendo discrimine positu͞. adesto
michi ꝓpicius in hiis magnis meis necessitatibz. Non
possu͞ aliās me redime͞ meis opacionibz. sz tu redi
me me et misere͞ mei. Diffido de meis meritis sed
cōfido de miseratiōibz tuis. Tu spes mea deus meus
tibi soli peccaui mea culpa. Cui fui tibi carus ad re
dimendu͞. nō sim vilis ad ꝑdendu͞. Et nu͞c ad te ve
nio. cupio dissolui et ee͞ tecu͞. ī manus tuas cōmendo
spm͞ meu͞. Respice ī me dn͞e deus meus et prā m͞ vt
in pace dormiā et requiescā. q̄ in trinitate ꝑfcā vi
uis et regnas deus ꝑ oīa scl͞a sclo͞y. Amen. Hec aug͞
libro quo sup͞ sz de visitacione īfirmoꝝ

De sequētibz morte͞ tria sut͞ pn͞r ↄsiderāda
p͞mo quō viui se debite habeāt in exequiis
Scd͞o quō in exsoluēdis suffragiis. 3° an liceat viuu͞
pete͞ a morituro et eide͞ āime͞ q͞ appareat defuctus
de statu viuente͞ certificās. ¶ Circa͞ ad p͞mu͞ nond͞u
p͞mo q͞ exequie dn͞t fieri lugubrit͞ specialit͞ de hiis
de quibz nō ē certu͞ an saluent͞. q͞ nescit͞ an vadāt ad
īfernu͞ vel purgatoriu͞. Ecci ix. Oīa in futuru͞ seruant͞
īcerta. Scd͞o ad meditandu͞ meste q͞ malu͞ sit pctm͞ ꝑ
quo sz originali et alieno oēs mori opz. q͞nto plus sustinei
opz ꝑ actuali ꝓꝓo. 3° q͞ mors multa bona tulit morituro
ↄmēdabilia. ꝓpt͞ q̄ viuus deuotus nō mori pt͞ appete͞ vt
ꝑus dictu͞ est. In talium āt ablatiōe licet dei volu͞tati de
beas ↄformari. tn͞ ↄpati possumus mortuis ꝑ ea que eos
iuuāt. ¶ Scd͞m pncipale post morte͞ est vt fiant suffragia
defucto. De hoc late dictu͞ est in tractatu nr͞i ꝑceptorꝫ. Et
q͞n impiu͞ sit age͞ cōn͞ defuctos vtpote res eoꝝ retinendo
vel testamēta neglegent͞ male soluēdo vel ea q̄ debent͞
mortuis s͞ orōnes et suffragia male vel tarde reddendo.

patet ex exẽplis q̄ scribit vincenc9 in speculo morali dicẽs
Nota Religiosus quidã orõnes et missas quas p̄m sue religionis
statuta solue tenebat negligent agebat. Cui mortuus
dure ẽ de negligencia rep̄hensus et insup̱ sic punitus
q̱ suffragia q̄ pro ipo fiebãt iudex iustus distribuebat
aliis. vt in quo peccauerat puniret. vt sicut ipe mortuos
fraudauerat sic mortu9 fraudaret. nec ipe mortu9 iu
uaret a viuis. q̄ viuẽs neglexerat q̄ debebat solue p̄
defunctis. Itẽ aliq religiosus matheus hispan9 nocte
apparuit cuidã fr̄i post mortẽ in clara facie dicẽs q̱ p9
mortẽ detentus fuerat p̱ xiiii dies in purgatorio. Et
cũ q̄ret causã huius fr̄ dixit q̱ hoc fecerat neglĩa illorum
fr̄m q̄ missas et ea q̄ ei debebãt nõ ita cito soluerãt vt
debuissẽt. et monebat fr̄es sup̱ hoc ãmonendos vt cito
soluerẽt. Itẽ dr̄ q̱ quidã monach9 cõpleto eius officio appa
ruit cuidã alteri grauiter afflictus et petẽs subsidia. dicẽs
q̱ multũ indigebat. q̱r ea q̄ facta fuerãt p̱ eo alii acceperant
quibz ipe non soluerat. Quarto grauit' eciã puniunt' ad nunc
in futuro q̄ suffragia q̄ tenent' p̱ mortuis facẽ nõ faciunt
patz in exe'lo qd' idẽ ponit vincenc9 in speculo historiali in
historia karoli magni de quodã milite q̄ infirmat9 lega
uit equũ clericis et paupibz. cõsãguineo suo illũ cõmittens
Milite aũt mortuo cõsãguineus equũ centũ solidis vendidit
et illos in p̄prios vsus cõuertit. Nocte aũt xxx miles apparuit
cõsãguineo dicẽs. Iã purgat9 vado ad celũ. tu vero q̱r me
suffragio fraudasti hodie intrabis infernũ. etc. Quo ad
terciũ p̱ncipale q̄rit' vtrũ licitũ sit viuũ petẽ moriturũ vt
sibi reuelet statũ suũ postq̄ mortu9 fuerit. Re. s. tho. si qs
requirat a moriẽte cognoscẽ statũ suũ p9 mortẽ supponẽdo
tn̄ hoc diuino iudicio nulla rõne videt' dici p̄ctm. ni forte
ex dubitacõe fidei de futuro statu q̄i tẽptando inquirat
Vnde quidã aliq doctor addit q̱ q̄ expeteret redditũ vt certifi
cari vellet de statu illo vt an celũ et infern9 sit qd' cõiter
p̄dicat' mortalit' peccare posset qñ multũ dubitaret q̱r infidel

esset. Causa est. Nam secundum dam. libro 2º. Impletio naturalis
desiderii nō est peccatum nisi aliqua inordinatio adiungatur
ut patz de cibo. Natura autem scire desideramus qd' nō ē
malū nisi inordinate appetatur malis circumstanciis. Sed
scire statū post morte fit pia intencione ut supponitur quod
humiliter et pie petitur et queritur. Nec obstat quod luce x vii
noluit reuelari fratribz diuitis eiusdē statū quia superbis
fratribz secundum illud math. abscondit velut a sapientibz et
prudentibz. que tamen reuelare dignatur humilibz et paruulis
hec tho. Hec breuiter collecta sūt ex nobilissimo libro
eximii doctoris iohannis nider de arte moriendi ¶
Nota etiā quod venerabilis pater jacobz carth. in tractatu suo de
arte moriendi dicit quod si per angelos malos immissa fuerit
quedā dubitatio fidei aut diffidencia nō est egroto tunc
hora disputandi de fidei veritate. sed tanquam principium per se
notū nulla indigens probatione assumendū est articulos
fidei inconcussa veritate esse fundatos. Nec ambigendū ē
ab omni falsitate esse alienū. qd' [illegible] tantorum temporum retroacta
secula firmauerūt. et tante latitudinis totaque ecclesie funda
uit auctoritas. totque miracula xpi et sanctorum tam in vita ipsorum
quam post morte usque in hodiernū diē probauerūt. Sanguis
insuper xpi et sanctorum fusus pro fidei stabilitate. omnem tollit de
medio nodū ambiguitatis. Ingenia insuper clarissima
omnium catholicorum doctorum inquisitione diligentissima perscruta
nichil inuenire potuerūt. qd' claritatem fidei potuit
obfuscare. Et neque garrula lingua hereticorum neque cruenti
gladii tirannorum. que semper contra fidei veritatē inuenitur
latrasse aliquid efficere potuerūt in fidei diminucione
Sed ab abel primo martire usque ad fine mundi semper eadē
fides in cordibz fidelium iuncta perseuerabit. Auctoritas
quoque sacre scripture longe lateque diffuse atque in cordibz
fideliū respersae inanis esse nō potuit a veritate. Sicque talibz
et huiusmodi fidei generalibz principiis captiuandus ē intellectus
egroti et cuiuslibet fidelis. ad fidei solide roboratione